IV

(Tiedotteet)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN JA ELINTEN ANTAMAT TIEDOTTEET

NEUVOSTO

Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät, annettu 26 päivänä marraskuuta 2009, koulutuksen roolin kehittämisestä täysin toimivan osaamiskolmion osana

(2009/C 302/03)

Neuvosto ja neuvostossa kokoontuneet jäsenvaltioiden hallitusten edustajat, jotka

PALAUTTAVAT MIELEEN seuraavaa:

— Uudistetun Lissabonin strategian keskeisenä ajatuksena on luoda kasvun ja työllisyyden avulla vauras, tasapuolinen ja ympäristön kannalta kestävä tulevaisuus Euroopalle. Osaamiskolmiolla on keskeinen rooli tässä prosessissa.

— Brysselissä 8. ja 9. maaliskuuta 2007 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti, että ”koulutus on välttämätön edellytys hyvin toimivalle osaamiskolmiolle (koulutus, tutkimus ja innovointi) ja sillä on keskeinen rooli kasvun ja työllisyyden edistämisessä”, ja Brysselissä 19. ja 20. maaliskuuta 2009 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti toteuttamaan kiireellisesti toimenpiteitä ”kumppanuuden kannustamiseksi liike-elämän, tutkimuksen ja koulutuksen välillä” sekä ”tutkimukseen, osaamiseen ja koulutukseen suunnattujen investointien lisäämiseksi ja niiden laadun parantamiseksi”.

OVAT TIETOISIA seuraavasta:

— Pitkittynyt laskusuhdanne vaikuttaa edelleen voimakkaasti maailmantalouteen, ja uudistettua Lissabonin strategiaa – jossa osaamiskolmiolla on korostettu asema – olisi hyödynnettävä täysimääräisesti, jotta elpyminen olisi tehokasta ja kestävää koko Euroopan unionissa.

— Jos Euroopan unioni on tarkoitus varustaa vastaamaan kilpailuun perustuvaan maailmantalouteen, ilmastonmuutokseen ja väestön ikääntymiseen liittyviin pitkän aikavälin haasteisiin, osaamiskolmion kaikkien kolmen osatekijän on toimittava moitteettomasti ja täydellisessä vuorovaikutuksessa toistensa kanssa.

— Koulutuksen perimmäisenä tehtävänä on edistää ihmisten kehitystä siten, että he voivat hyödyntää mahdollisuuksiaan täysipainoisesti nyky-yhteiskunnassa; näin ollen kaikkien tasojen koulutuslaitoksilla on erittäin laaja joukko tehtäviä ja vastuualueita. Koulutuksen erityistehtävää osaamiskolmion perustana olisi kuitenkin vielä kehitettävä.

KATSOVAT, ETTÄ KOULUTUKSEN, TUTKIMUKSEN JA INNOVOINNIN TÄYDELLISEMPI INTEGROIMINEN TÄYSIN TOIMIVAKSI OSAAMISKOLMIOKSI

vahvistaisi Euroopan innovatiivista kapasiteettia ja luovan ja osaamista tehokkaasti hyödyntävän talouden ja yhteiskunnan kehittymistä seuraavasti:

— Huomattavasti tehostettu ja jatkuvasti kehittyvä osaamisperusta yliopistoissa [1] ja tutkimuskeskuksissa voitaisiin nopeasti muuntaa innovatiivisiksi tuotteiksi, palveluiksi, lähestymistavoiksi ja menetelmiksi taloudessa ja yhteiskunnassa yleisemminkin.

— Oppilaiden, harjoittelijoiden, opiskelijoiden, opettajien ja tutkijoiden luovan, innovatiivisen ja yrittäjähenkisen asenteen tukeminen edistäisi yrittäjäkulttuurin vaiheittaista kehittymistä koulutuksen sekä aiempaa dynaamisempien eurooppalaisten työmarkkinoiden ja osaavamman työvoiman avulla.

[1] Tässä tekstissä *yliopistoilla* tarkoitetaan kaikkia korkea-asteen oppilaitoksia.

edistäisi osaltaan merkittävästi:

— ”uudet taidot uusia työpaikkoja varten” -aloitteen tavoitteiden saavuttamista eli parantaisi EU:n kansalaisten työllistettävyyttä muuttuvilla työmarkkinoilla;

— yliopistojen nykyaikaistamista koskevia toimintasuunnitelmia ([1]).

NIMEÄVÄT KOULUTUSSEKTORILLE SEURAAVAT ERITYISHAASTEET:

— Koulutuksen – tässä sosiokulttuuristen arvojen opettamisen, oppimisen ja siirtämisen merkityksessä – ja tutkimuksen sekä innovoinnin välinen kuilu olisi kurottava umpeen kaupallisella alalla.

— Yliopistosektorilla tarvitaan innovatiivisempaa ja yrittäjähenkisempää kulttuuria.

— Olisi tehostettava viestintää ja liikkuvuutta opetus- ja tutkimusmaailman ja yritysmaailman ja yleensä talouden välillä ja tuettava ideoiden liikkuvuutta ja vaihtoa eri akateemisten ja tutkimusalojen välillä.

— Yliopistojen hallinto- ja rahoitusrakenteita olisi edelleen uudistettava siten, että edistetään riippumattomuutta ja vastuuvelvollisuutta, jotta voitaisiin monipuolistaa vastuutulovirtoja ja tehostaa yritysmaailman kanssa tehtävää yhteistyötä ja antaa yliopistoille valmiudet osallistua osaamiskolmioon maailmanlaajuisesti.

KATSOVAT, ETTÄ NÄIHIN ERITYISHAASTEISIIN OLISI VASTATTAVA TOIMINTAMALLEILLA, JOTKA PERUSTUVAT SEURAAVIIN YLEISIIN PERIAATTEISIIN:

— Osaamiskolmion käsitteen mukaisesti olisi parannettava investointien vaikutusta kolmella asiaan liittyvällä toimintaalalla, eli koulutuksessa, tutkimuksessa ja innovoinnissa, järjestelmällisen ja jatkuvan vuorovaikutuksen avulla.

— Osaamiskolmion täysimääräinen integroiminen edellyttää yhteisen päätöksenteon ja yhteistyön lisäämistä koulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin aloilla sekä Euroopan että jäsenvaltioiden tasolla.

— Jotta koulutus voisi täyttää sille kuuluvan roolin osaamiskolmiossa, tutkimuksen ja innovoinnin tavoitteet ja tulokset olisi huomioitava koulutuksessa siten, että opetuksen ja oppimisen lähtökohdaksi otetaan vankka tutkimusperusta ja opetus- ja oppimisympäristöjä kehitetään ja parannetaan sisällyttämällä niihin enemmän luovaa ajattelua ja innovatiivisia asenteita ja lähestymistapoja.

— Yliopistoissa vallitsevaa perinteistä akateemista kulttuuria olisi täydennettävä tietoisuudella siitä, että sillä on keskeinen rooli myös sellaisen aiempaa osaavamman, yrittäjähenkisemmän ja joustavamman työvoiman kouluttamisessa, joka muodostaa perustan talouden kasvulle ja vauraudelle sekä paremmalle elämänlaadulle tulevina vuosina. Tutkijat ja luennoitsijat voisivat koulutuksen ansiosta paremmin kehittää innovointikulttuuria niissä organisaatioissa, joissa he työskentelevät.

— Osaamiskolmio on otettava huomioon elinikäisen oppimisen strategioiden kehittämisessä kansallisella, alueellisella ja oppilaitosten tasolla, jotta yliopistot osallistuisivat aiempaa enemmän osaamistalouden kannalta tärkeiden taitojen kehittämiseen ja jotta opiskelijavalinnassa otettaisiin riittävästi huomioon aiemmin opitun ja työkokemuksen arvo.

— Uudet ideat ja innovaatiot syntyvät erilaisten osaamisten kohtaamisesta ja uteliaisuuteen perustuvasta uuden tiedon hakemisesta. Siksi on olennaisen tärkeää tunnustaa, että laadukkaalla yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden alojen koulutuksella ja tutkimuksella on tieteen ja teknologian lisäksi tärkeä merkitys innovoinnille.

— Eurooppalaisten yliopistojen ja tutkimusjärjestelmien moninaisuus olisi nähtävä rikkautena täysin toimivaa osaamiskolmiota koskevien lähestymistapojen kehittämistä ajatellen.

VAHVISTAVAT SEURAAVAT SEITSEMÄN TOIMINNAN PAINOPISTETTÄ:

1. **Yhtenäistetään koulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin alojen politiikkoja**

Euroopan ja jäsenvaltioiden tasolla tarvitaan yhtenäisempää päätöksentekoa, ja osaamiskolmion kolme osatekijää olisi integroitava toisiinsa kaikilta osin. Koulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin alojen politiikkojen olisi vahvistettava toisiaan, jotta varmistetaan täysin toimivan osaamiskolmion kehittyminen ja nopeutetaan siirtymistä todelliseen osaamistalouteen ja osaamisyhteiskuntaan. Komission olisi olemassa olevien avoimen koordinointimenetelmän raportointimenettelyjen puitteissa raportoitava neuvostolle toimenpiteistä, joita toteutetaan koulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin aloilla osaamiskolmion integroimiseksi. Raportissa olisi nimettävä integroitumisen esteet ja esitettävä jatkokehittelyä koskevia ehdotuksia.

2. **Pedagogisen uudistuksen nopeuttaminen**

Jäsenvaltioiden olisi kannustettava oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että opetussuunnitelmat ja opetus- ja koemenetelmät koulutuksen kaikilla tasoilla, tohtorikoulutus mukaan luettuna, sisältävät ja edistävät luovuutta, innovointia ja yrittäjyyttä. Yksi keino on laatia opetussuunnitelmat jatkuvalta pohjalta yhteistyössä tutkimuslaitosten, teollisuuden ja muiden kuhunkin alaan liittyvien sidosryhmien kanssa.

([1]) Ks. neuvoston päätöslauselma, annettu 23. marraskuuta 2007, yliopistojen nykyaikaistamisesta Euroopan kilpailukyvyn edistämiseksi globaalissa osaamistaloudessa (asiak. 16096/1/07) sekä toukokuussa 2006 annettu komission tiedonanto ”Tuloksia korkeakoulujen nykyaikaistamisesta: koulutus, tutkimus ja innovaatiot” (asiak. 9166/06).

3. **Yliopistojen ja yritysten sekä muiden asiaan liittyvien sidosryhmien väliset kumppanuudet**

Jäsenvaltioiden ja komission olisi reagoitava viipymättä neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien 12. toukokuuta 2009 antamissa päätelmissä esitettyyn kehotukseen toteuttaa toimia oppilaitosten ja työmarkkinaosapuolten, erityisesti työnantajien, välisten kumppanuuksien edistämiseksi elinikäisen oppimiseen liittyen. Kehitettäessä läheisempiä yhteyksiä yliopistojen ja niiden yhteisöjen välillä, joita ne palvelevat, olisi kiinnitettävä erityistä huomiota henkilöstön liikkuvuutta yliopisto- ja yritysmaailman välillä, henkilöstövaihto-ohjelmat mukaan lukien, edistävien kannustimien kehittämiseen. Yliopistojen ja yritysten välistä yhteistyötä olisi tehostettava osana yliopistojen koulutus-, tutkimus- ja innovointistrategioita.

4. **Toimenpiteitä innovointikulttuurin kehittämiseksi yliopistoissa**

Jäsenvaltioiden olisi kannustettava yliopistoja nopeuttamaan toimiaan innovointikulttuurin kehittämiseksi muun muassa aiempaa dynaamisempien ja interaktiivisempien oppimisympäristöjen sekä sellaisten kannustimien avulla, jotka innostavat henkilöstöä osallistumaan hankkeisiin, joihin liittyy innovatiivinen ulottuvuus. Voitaisiin kehittää rahoitusjärjestelyjä ja kannustinrakenteita oppilaitosten tasolla "kulttuurin muutoksen" edistämiseksi niin, että teollisuuden kanssa tehty yhteistyö tunnustettaisiin urakehityksen kannalta tärkeäksi tekijäksi. Olisi tunnustettava korkea-asteen koulutuksen johtajien keskeinen rooli innovointikulttuurin tosiasiallisen kehittämisen tukemisessa.

5. **Kannustimien luominen yliopistoille siirtokelpoisen osaamisen kehittämiseksi**

Jäsenvaltioiden olisi selvitettävä, onko olemassa asianmukaisia yliopistoille suunnattuja kannustimia sellaisen osaamisen kehittämiseksi, jota voidaan siirtää talouteen yleisemminkin innovatiivisten tavaroiden ja palvelujen kehittämistä varten. Jos lainsäädäntö, hallintorakenteet tai rahoitussäännökset estävät oppilaitoksia hyödyntämästä osaamisen kehittämistä ja siirtoa, jäsenvaltioiden olisi pyrittävä mukauttamaan oppilaitosten toimintapuitteita siten, että tällaiset esteet poistetaan ja yliopistoille annetaan riittävä autonomia. Yliopistojen olisi laadittava erityisiä strategioita osaamisen luomista, kehittämistä ja siirtoa varten.

6. **Uusia lähestymistapoja laadunvalvontaan**

Erityisesti korkea-asteen koulutukseen liittyen jäsenvaltioiden olisi työskenneltävä yhdessä ja laadittava oppilaitostensa laadun arvioimista varten sellaiset osaamiskolmiokriteerit, joiden avulla voitaisiin selvittää, miten onnistuneesti tutkimus ja innovointi on integroitu opetukseen ja tärkeimpiin koulutustoimintoihin ja miten oppilaitokset ovat onnistuneet luomaan sellaisia oppimisympäristöjä, jotka stimuloivat luovuutta ja yrittäjähenkisiä lähestymistapoja osaamisen hyödyntämiseksi ja opiskelijoiden valmentamiseksi tulevaa sosiaalista ja talouteen liittyvää elämää varten.

7. **Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin kehittäminen tulevaisuuden mallina**

Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituuttia (EIT), joka on ensimmäinen EU:n tason aloite osaamiskolmion kaikkien toimijoiden välistä yhtenäistä vuorovaikutusta varten, olisi kehitettävä esimerkkinä hyvästä toimintatavasta, jota jäsenvaltiot, korkea-asteen oppi- ja tutkimuslaitokset ja yrityssektori voisivat noudattaa kolmion kaikkien kolmen sivun integroimiseksi.

Tulevien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen eli EIT:n tärkeimpien operatiivisten yksiköiden olisi kyettävä osoittamaan uusia keinoja taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin (esimerkiksi kestävä energia ja ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen mukautuminen) vastaamiseksi kokonaisvaltaisten ja monialaisten lähestymistapojen avulla sekä sellaisten uusien hallinto- ja rahoitusmallien avulla, joiden tavoitteena on stimuloida mahdollisimman korkeat vaatimukset täyttävää innovointia. EIT:n pitäisi levittää tietoa näistä malleista, jotka todennäköisesti innostaisivat luomaan muita yhteisiä aloitteita eri tasoilla ja yli rajojen, kiinnittäen erityistä huomiota tarpeeseen kehittää koulutuksen roolia osaamiskolmiossa.

Komission olisi eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden yhteydessä varmistettava, että jäsenvaltiot ovat tietoisia näihin seitsemään painopisteeseen liittyvistä parhaista käytännöistä ja että edistymistä eri aloilla voidaan verrata.

KOROSTAVAT LISÄKSI, ETTÄ ON TÄRKEÄÄ

— varmistaa, että vuoden 2010 jälkeistä aikaa koskevassa kasvu- ja työllisyysstrategiassa vahvistetaan koulutuksen asema osaamiskolmion perustana ja korostetaan sitä, että kolmion kaikkien sivujen (koulutus, tutkimus, innovointi) on vastavuoroisesti tuettava toisiaan ja täydennettävä toistensa sisältöä. Koko koulutusjärjestelmällä on rooli asianmukaisesti toimivan kolmion edellyttämien keskeisten taitojen edistämisessä.

— varmistaa täysimääräinen yhteistyö ja koordinointi niiden strategioiden välillä, jotka koskevat eurooppalaisen korkeakoulutusalueen, eurooppalaisen tutkimusalueen ja innovointiin liittyvien aloitteiden, erityisesti laajapohjaisen innovointistrategian ja tulevan eurooppalaisen innovointisuunnitelman, kehittämistä.

— että komissio ottaa täysimääräisesti huomioon vuoden 2010 jälkeistä aikaa koskevaan kasvu- ja työllisyysstrategiaan liittyvät tarpeet valmistellessaan ehdotuksiaan yhteisön ohjelmiksi koulutuksen alalla ja muilla asiaan liittyvillä aloilla seuraavan rahoituskehyksen kattamalla ajanjaksolla, sekä pohtii yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, miten rakennerahastoja voitaisiin hyödyntää sellaisten aloitteiden tukemiseksi, jotka liittyvät koulutuksen täysimääräiseen kehittämiseen osaamiskolmion perustana.